

**Приватний вищий навчальний заклад
«Кіровоградський інститут державного та муніципального управління
Класичного приватного університету»**

Прикладні методики соціальної роботи

(назва навчальної дисципліни)

ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

підготовки бакалавра

(назва освітньо-кваліфікаційного рівня)

напряму 6.130102 «Соціальна робота»

(шифр і назва напряму)

спеціальності Соціальна робота

(шифр і назва спеціальності)

(Шифр за ОПІ ІІІ 18)

Кіровоград

20____ рік

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО:
Приватний вищий навчальний заклад
«Кіровоградський інститут державного та муніципального управління
Класичного приватного університету»

(повне найменування вищого навчального закладу)

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: доцент кафедри соціальної роботи Тернавська Т.А., к.пед.н.

Обговорено та рекомендовано до видання Президією науково-методичної комісії
ПВНЗ «Кіровоградський інститут державного та муніципального управління
Класичного приватного університету»

Протокол від _____ 20__ року № ____

_____ 20__ року Голова _____ Г. Ю. Шаркова

ВСТУП

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Прикладні методики соціальної роботи» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра напряму (назва освітньо-кваліфікаційного рівня) (спеціальності) “Соціальна робота”.

Предмет: прикладні методики соціальної роботи, технології соціальної роботи, типи організаційних структур галузевих служб соціальної роботи.

Міждисциплінарні зв'язки: соціологія, право, педагогіка, психологія, музичне виховання, образотворче мистецтво

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

Модуль 1. Творча діяльність як передумова соціалізації особистості клієнта.

Модуль 2. Прикладні методики як засіб соціально-терапевтичного впливу на

1.1. **Мета** дисципліни «Прикладні методики соціальної роботи» ознайомити з основами технологій та методик соціальної роботи, підкреслити важливу роль методик соціальної роботи, теорій соціального управління, знати різноманітні галузі соціальної роботи, розглянути функції прикладних методик соціальної роботи на різних рівнях.

1.2. **Завдання** оволодіти методологією та технологією соціальної роботи, що дозволить майбутнім соціальним працівникам вести організаційно-управлінську, діагностичну, профілактичну, реабілітаційну та адміністративну роботу в різних соціальних закладах.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати :

- функції соціальної роботи як особливого виду діяльності;
- відрізнити такі поняття як «методики соціальної роботи», «технології соціальної роботи».

вміти :

- аналізувати проблеми управління соціальною роботою;
- керувати майбутньою діяльністю соціального працівника;
- застосовувати професійні, морально-етичні та духовні якості у відповідній ситуації, методи вирішення конфліктів.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться **120** години/ 4 кредитів ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Модуль 1. Творча діяльність як передумова соціалізації особистості клієнта. Прикладні методики як засіб соціально-терапевтичного впливу на особистість

Тема 1. Предмет і методи в соціальній роботі. Предмет і завдання в соціальній роботі. Зміст і структура прикладних методик в соціальній роботі. Зв'язок прикладних методик в соціальній роботі з іншими науками та її роль у пізнанні навколишнього світу.

Тема 2. Соціальна терапія як та її вплив на соціалізацію клієнта соціальної роботи

Поняття соціальної терапії. Розвиток та активізація внутрішніх ресурсів клієнта як одне з першочергових завдань соціального працівника. Творча діяльність як передумова соціалізації особистості, поняття творчості. Терапевтичні можливості мистецтва.

Тема 3. Мистецтво та його терапевтичні можливості (історичний ракурс)

Художня діяльність як засіб розвитку особистості. Особливості розвитку мистецтва до нашої ери. Використання терапевтичних можливостей мистецтва в Україні.

Тема 4. Особливості образотворчого мистецтва та його роль у розвитку особистості

Види і жанри образотворчого мистецтва. Графіка. Види графіки. Живопис та його види. Жанри живопису. Скульптура, жанри скульптури. Поняття композиції як основи художнього твору. Закони композиції.

Тема 5. Види декоративно-ужиткового мистецтва та його застосування у соціальній роботі

Поняття та види декоративно-прикладного мистецтва. Вироби з кераміки та скла. Виготовлення текстильних виробів. Вироби з дерева і металу. Використання законів композиції у виробках декоративно-прикладного мистецтва.

Тема 6. Соціально-психологічні особливості різних категорій сімей та дітей

Групи клієнтів, що потребують терапевтичного втручання. Соціально-психологічні особливості дітей та батьків з неблагополучних сімей. Психоемоційний розвиток дітей-сиріт, що виховуються в інтернаті. Соціально-психологічні особливості осіб з обмеженими функціональними можливостями. Психологічна характеристика осіб, що стали жертвами насильства у сім'ї. Соціально-психологічні особливості дезадаптованих дітей та молоді.

Тема 7. Особливості застосування прикладних методик з людьми похилого віку

Характеристика духовних та психологічних потреб людей похилого віку. Значення прикладних методик для роботи з людьми похилого віку. Використання соціальним працівником прикладних методик при роботі з даною категорією клієнтів. Визначення ефективних методик для людей похилого віку.

Тема 8. Роль прикладних методик для розвитку та активізації внутрішніх ресурсів клієнта

Характеристика основних завдань соціального працівника стосовно клієнта. Розвиток та активізація внутрішніх ресурсів клієнта – як одне з головних завдань соціальної роботи. Значення прикладних методик для розвитку внутрішніх ресурсів клієнта. Поняття творчості.

Змістовий модуль 2. Технології соціально-терапевтичного впливу на особистість засобами прикладних методик

Тема 9. Особливості соціально-терапевтичного впливу на особистість засобами прикладних методик

Роль художньої творчості у роботі з клієнтами соціальної роботи. Значення художньої діяльності для розвитку фізіологічних та психічних навичок клієнтів.

Тема 10. Технології застосування прикладних методик у роботі з сім'ями різного типу

Використання засобів мистецтва у роботі з різними типами сімей. Використання засобів мистецтва у роботі з неблагополучною сім'єю. Виконання декоративного виробу сім'єю як спосіб подолання конфліктів. Значення прикладного мистецтва для розвитку творчої уяви та фантазії обдарованої дитини, регуляція емоційного стану дитини та її батьків.

Тема 11. Використання ігрових елементів при роботі з сім'ями різного типу

Види іграшок. Функціональні особливості іграшки у розвитку особистості дитини. Гра як ефективний терапевтичний засіб роботи з дітьми та дорослими. Особливості використання іграшки у театральному мистецтві. Значення лялькового театру для роботи з клієнтами.

Тема 12. Ефективні способи форми поведінки соціального працівника з кризовими категоріями клієнтів

Стиль поведінки соціального працівника з різними групами клієнтів. Ефективний стиль поведінки з агресивними дітьми. Технології налагодження взаємодії з демонстративним та депресивним типом особистості клієнта. Ефективна поведінка соціального працівника при взаємодії з клієнтом-девіантом та людиною похилого віку.

Тема 13. Особливості застосування прикладних методик при роботі з дітьми-девіантами

Використання спеціальних методик та застосування методичних прийомів при виконанні малюнкових робіт з дитиною. Особливості проведення бесід з дитиною про образотворче мистецтво. Ефективні види малювання у роботі з дітьми-девіантами. Колір – діагностика емоційного стану дитини, зняття агресивності, тривоги, стану напруженості за допомогою образотворчого мистецтва.

Тема 14. Використання прикладних методик при створенні рекламно-інформаційних матеріалів

Поняття рекламно-інформаційних матеріалів та їх види. Розробка рекламно-інформаційних матеріалів за допомогою прикладних методик. Використання прикладних методик при виготовленні макету соціальної реклами та сувенірної рекламної продукції.

3. Рекомендована література

Основна

1. Антонович Є.А. Педагогічне керівництво образотворчою діяльністю школярів: навч. посібник / Є.А. Антонович. – К.: 1990. – 170 с.
2. Антонович Є.А. Декоративно-прикладне мистецтво: навч. посібник / Антонович Є.А., Захарчук-Чугай Р.В., Станкевич М.Є. – Львів: Світ, 1993. – 230 с.
3. Волков Н.Н. Цвет в живописи. 2-е изд. / Н.Н. Волоков. – М.: Искусство, 1984. – 74 с.
4. Гусакова М.А. Апликация / М.А. Гусакова. – М.: Просвещение, 1987.
5. Кириченко М.А. Основы образотворчої грамоти / М.А. Кириченко. – К.: Рад. школа, 1983. – 130 с.
6. Ковальчук Т.Й., Резниченко Н.И. Виды художественной работы с бумагой / Т.Й. Ковальчук, Н.И. Резниченко. – Одесса: Астропринт, 1998. – 79 с.
7. Ковальов О.Є. Методика викладання декоративно-прикладного мистецтва у початковій школі / О.Є. Ковальов. – Суми: 1998. – 228 с.
8. Кононко О.Л. Соціально-емоційний розвиток особистості (в дошкільному дитинстві) / О.Л. Кононко. – К.: Освіта, 1998. – 240 с.
9. Жоголь Л.Е. Декоративное искусство в современном интерьере / Л.Е. Жоголь. – К.: Будівельник, 1996. – 149 с.
10. Полное руководство по рисованию / [гол. Ред.. С.С. Скляр]. – Харьков – Белгород: Клуб семейного досуга, 2009. – 256 с.
11. Соціальна робота: технологічний аспект / [за ред. проф., А.Й. Капської]. – К.: ДЦССМ, 2004. – 270 с.
12. Щербакова К.В. Реабілітація дітей з функціональними обмеженнями / [за ред. проф. А.Й. Капської]. – К.: ДЦССМ, 2002. – 180 с.

Додаткова література

1. Аксесуари жіночого одягу. – К.: Будівельник, 1999. – 300 с.
2. Артпедагогика и арттерапия. – М.: Издательский центр “Академия”, 2001. – 87 с.
3. Ганжа П.О. Таємниці українського ремесла / П.О. Ганжа. – К.: Мистецтво, 1996.- 304 с.
4. Білецький П.О. Мова образотворчих мистецтв / П.О. Білецький. – К., 1973. – 68 с.
5. Богоявленская Д.Б. Пути к творчеству / Д.Б. Богоявленская. – М., 1981.
6. Бойчук М. Думки про мистецтво / М. Бойчук. // Живописна Україна. – К.: 1992. – №2. – 98 с.
7. Барташнікова І.А. Розвиток уяви та творчих здібностей у дітей 5–7 років / І.А. Барташнікова, О.О. Барташніков. – Тернопіль: Богдан, 1998. – 89 с.
8. Вихованці інтернатів про себе і своє життя / [О.М. Балакірева (кер. авт. кол.)]. – К.: Український інститут соціальних досліджень, 2000. – 132 с.
9. Волкотруб І.Т. Основы художнього конструювання / І.Т. Волкотруб. – К., 1998. – 130 с.
10. Глухенька Н.О. Петриківські розписи / Н.О. Глухенька. – К.: Мистецтво, 1973. – 65 с.
11. Гусакові М.А. Апликація / М.А. Гусакові. – М.: Просвіта, 1987. – 67 с.
12. Колошина И.П. Психология творческой деятельности / И.П. Колошина. – М.: ЮНИТИ – ДАНА, 2003. – 270 с.
13. Левченко О.А. Творчество и креатотерапия / О.А. Левченко. – Луганск, 1991. – 102 с.
14. Литвинець Є.М. Чарівні візерунки / Є.М. Левченко. – К.: Радянська школа, 1985. – 270 с.
15. Підготовка волонтерів до роботи з дітьми з обмеженими функціональними можливостями / [Безпалько О.В., Едель С.В.] – К.: НПУ імені М.П. Драгоманова, 2001. – 270 с.
16. Сензюк П.К. Композиція в декоративному мистецтві / П.К. Сензюк. – К.: Радянська школа, 1988. – 136 с.
17. Соціальна підтримка дітей з обмеженими функціональними можливостями: методичні рекомендації/[авт.упоряд. Безпалько О.В., Губарева Т.Г.]. – К.: Логос, 2002. – 295 с.
18. Стуль М.П. Школьник в театре / М.П. Стуль. – М.: Знание, 1983. – 78 с.
19. Шорхав Е.В. Композиція / Е.В. Шорхав. – М.: Просвещение, 1996. – 87 с.

20. Щербакова К.В. Діагностика творчих здібностей учасників художньо-творчих колективів / К.В. Щербакова // Соціалізація особистості. – К.: МО України, 1998. – 109 с.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання _____ залік/екзамен _____

5. Засоби діагностики успішності навчання

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами та критерії оцінювання

Сума балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ECTS	Значення оцінки ECTS	Оцінка за національною шкалою	
			екзамен	залік
90–100	A	відмінно	відмінно	зараховано
82–89	B	добре	добре	
75–81	C			
67–74	D			
60–66	E	задовільно	задовільно	незараховано
менш 60	F	незадовільно	незадовільно	